9 zastavení na Rakovského chodníku (Historicko-prírodovedný náučný chodník)

Kraj:	Trenčiansky
Okres:	Nové Mesto nad Váhom
Geomorfologické jednotky:	Podunajská pahorkatina a Považský Inovec
Geologické jednotky:	neogénna panva a jadrové pohorie
Chránené územie:	žiadne
Prístup:	bus Kočovce, obec
Východisko:	Kočovce, križovatka pri pošte neďaleko (severne od) kaštieľa
Trasa:	Kočovce: pošta – kaštieľ s parkom – základná škola so sadom – poľnou cestou východným smerom ku Skalke – hrobka rodiny Rakovských – Skalka (240 m n. m.) – zvernica Sochoň a strelnica – späť k pošte

Dĺžka, prevýšenie:	5 km, prevýšenie 68 m
Čas prechodu:	2,5 h
Počet zastávok:	10
Náročnosť:	nenáročná trasa

Zameranie chodníka: prírodovedné, historické, poľnohospodárske, lesnícke

Typ chodníka: samoobslužný, okružný, obojsmerný, peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: nie je

Rok otvorenia: 2014

Aktuálny stav: Informačné panely sú v dobrom stave a trasa je v teréne dobre vyznačená.

Textový sprievodca: nie je; informačné panely sú dostupné na stránke obce > .PDF

Kontakt: Obec Kočovce, Kočovce 280, 916 31 Kočovce, tel. 032 / 7461 221

Poznámky: (1) Náučný chodník je pomenovaný po politikovi a ovocinárovi Gejzovi Rakovskom (viac v hesle nižšie). (2) Náučný chodník sa dá absolvovať ako tri rôzne dlhé vzájomne prepojené blízke okruhy (pozri v pláne chodníka na úvodnom paneli v centre obce), ale aj ako jeden okruh s krátkymi odbočkami. (3) Upozornenie: Plán trasy chodníka na úvodnom informačnom paneli je nesprávne orientovaný a chýba mu označenie svetových strán (vrchný okraj je orientovaný na východ!).

Využiteľnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný na terénne vyučovanie a aj ako zaujímavá lokalita geovedne alebo historicky orientovanej exkurzie.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Kočovce. Obec východne od Nového Mesta nad Váhom na styku Podunajskej pahorkatiny (Dolnovážskej nivy) a Považského Inovca, ktorá vznikla v roku 1960 zlúčením pôvodne samostatných obcí Kočovce, Rakoľuby a Beckovská Vieska. Archeologické nálezy dokazujú osídlenie územia už v mladšej dobe kamennej, prvé písomné zmienky o pôvodných osadách pochádzajú z polovice 14. storočia. Miestnej časti Kočovce dominuje pôvodne barokový kaštieľ, vybudovaný zemianskym rodom Príleských v roku 1730, s rozsiahlym prírodnokrajinárskym parkom. Vzhľad kaštieľa zmenila romantizujúca prestavba koncom 19. storočia novým majiteľom Gejzom Rakovským a rekonštrukcia v 60. rokoch 20. storočia, odkedy slúži kaštieľ aj okolitý park ako učebno-rekreačné zariadenie Stavebnej fakulty Slovenskej technickej univerzity v Bratislave (do roku 1967 v ňom sídlila poľnohospodárska škola). Park okolo Rakovského kaštieľa (zvaného aj Taberov kaštieľ) bol založený po prestavbe kaštieľa v roku 1883. Pri jeho tvorbe mal významnú rolu sám Gejza Rakovský, ku ktorého záľubám patrila botanika. Európske druhy drevín postupne dopĺňali cudzokrajnými, pribúdali módne záhradné prvky (skalky, altány, skleník, vodotrysk a i.). Kaštieľ s parkom ako aj drobné stavby v ňom sú národnými kultúrnymi pamiatkami. Pamiatkou, no v dezolátnom stave, je i neskororenesančný kaštieľ z polovice 17. storočia v miestnej časti Rakoľuby.

Gejza Rakovský (Rakovo 1845 – Budapešť 1911). Súdny notár Trenčianskej stolice, poslanec uhorského snemu za Trenčiansku župu, publicista, botanik a ovocinár šľachtického pôvodu. Sobášom s Oľgou Bossányiovou v roku 1880 získal majetky o. i. aj v Kočovciach, kde sa stal kaštieľ jeho sídlom. Na jeho počesť a s cieľom zachovania genofondu ním vyšľachtenej odrody marhule v mieste jej vzniku bol v roku 2013 v areáli základnej školy v Kočovciach založený marhuľový sad, v ktorom sa pestuje okrem rôznych iných odrôd (Bergeron, Harlayne, Vesna, Veselka, Veľkopavlovická) aj táto **Rakovského marhuľa**, registrovaná v roku 1954 ako uznaná odroda.

Prírodná pamiatka Skalka pri Beckove. Prírodná rezervácia Beckovské Skalice. Pozri v textoch k náučnému chodníku Beckovské Skalice.

Podunajská pahorkatina. Rozsiahly geomorfologický celok v juhozápadnej časti Slovenska medzi Pezinkom a Trstínom na západe, Šahami a Štúrovom na východe, Sencom, Sereďou, Novými Zámkami a Dunajom na juhu s jazykovitými výbežkami k severu pozdĺž riek k Novému Mestu nad Váhom, Bánovciam nad Bebravou, Zlatým Moravciam, Pukancu a Sebechlebom, tvoriaci severnú a severovýchodnú časť Podunajskej nížiny. Na juhu susedí s Podunajskou rovinou, na západe ju ohraničujú Malé Karpaty a Považské podolie, zo severu do nej prenikajú ďalšie jadrové (Považský Inovec, Strážovské vrchy, Tribeč, Hornonitrianska kotlina) a na východe vulkanické geomorfologické jednotky (Pohronský Inovec, Štiavnické vrchy, Krupinská planina a Burda). Podunajská pahorkatina sa rozprestiera v oblasti dolných tokov Váhu, Nitry, Žitavy, Hrona a Ipľa (tvoriaceho s Dunajom na juhovýchode slovensko-maďarskú štátnu hranicu) v nadmorských výškach od 103 m (povyše ústia Ipľa do Dunaja) do zhruba 400 m (severovýchodne od Pukanca v cípe zabiehajúcom pozdĺž Sikenice hlboko do Štiavnických vrchov). Povrch pahorkatiny je hladko modelovaný, striedavo rovinný – na nivách a terasách vodných tokov (hliny, piesky, štrkopiesky) či sprašových tabuliach (spraše, sprašové hliny) – a mierne zvlnený až zvlnený – na širokých a plochých chrbtoch so svahmi plytkých i hlbokých dolín a úvalín na erózno-denudačne rozčlenených zvyškoch neogénnych morských a jazerných akumulácií (íly, piesky a štrky), proluviálnych kužeľoch pod úpätiami susediacich pohorí (ostrohranný skelet, zvetralé valúny), ostrovoch naviatych pieskov či vulkanických tufov alebo na miestach postihnutých nerovnomernými tektonickými pohybmi, ktoré sa prezentujú mozaikou lokálnych (zamočiarených) znížení a (zalesnených) vyvýšenín a náhlymi (pravouhlými) zálomami riečnej siete. V dôsledku tejto pestrosti reliéfu so striedajúcimi sa nápadnými, prevažne severo-južným smerom pretiahnutými paralelnými vyvýšeninami a zníženinami sa člení pahorkatina na 11 geomorfologických podcelkov – dielčích pahorkatín (Trnavská, Nitrianska, Žitavská, Hronská a Ipeľská) a nív (Dolnovážska, Nitrianska, Žitavská, Hronská, Čenkovská a Ipeľská). Neogénne sedimenty, prekryté sprašami a sprašovými hlinami tvoria materskú horninu černozemí a hnedozemí, patriacim k najúrodnejším pôdam Slovenska. Okrem na nich pestovaných obilnín a olejnín tu má výborné prírodné podmienky a dlhú tradíciu aj vinohradníctvo. Lesy sa prakticky nezachovali, s výnimkou miniatúrnych lokálnych zvyškov historických dúbrav či dubohrabín či ostrovov na menej úrodnom podloží (štrky, vulkanity). Na tektonické poruchy viazané prirodzené teplé a studené minerálne pramene (Dudince, Santovka, Levice, Piešťany) doplňajú umelé geotermálne pramene (vrty) (Štúrovo, Podhájska, Poľný Kesov).

Považský Inovec. Jadrové pohorie na západnom Slovensku zhruba medzi Hlohovcom a Trenčínom pretiahnutého pôdorysu s dĺžkou cca 48 km a šírkou do 15 km, kulminujúce v severnej časti vrchom Inovec (1 042 m n. m.). Severne naň nadväzujú Strážovské vrchy, zo západnej strany susedí s Dolnovážskou nivou a z východnej s Nitrianskou pahorkatinou (obe sú podcelkami Podunajskej pahorkatiny). Geomorfologicky sa delí na štyri podcelky: Vysoký Inovec (Inovec 1 042 m), Nízky Inovec (Bezovec 743 m), Krahulčie vrchy (Marhát 748 m) a Inovecké predhorie na rozsiahlych plošinách pozdĺž západného okraja pohoria s výškami do 550 m n. m. Pohorie je bohaté na pramene. V severnej časti je viacero prameňov minerálnej vody (kyselky). Medzi najvýznamnejšie patria liečivé termálne pramene (s teplotou až 69 °C), vyvierajúce pozdĺž tektonických línií pri úpätí pohoria na Kúpeľnom ostrove v Piešťanoch, ktoré umožnili vznik svetoznámych kúpeľov. Lesy v pohorí tvoria

dubiny, dubohrabiny až bučiny v najvyšších častiach. V pohorí je mnoho značených turistických chodníkov a cyklotrás, rozhľadne či vyhliadkové miesta, hrady (zrúcaniny), hradiská, lyžiarske strediská.

Názvy informačných panelov

1. I0 – Informačná mapa chodníka
2. I1 – Botanik Gejza Rakovský
3. I2a – Kočovský park. I2b – Rakovského kaštieľ
4. I3 – Hrobka rodiny Rakovských
5. I4 – Vodstvo Inoveckého pohoria
6. I5 – Kočovce a okolie
7. I6 – Spoznávaj a ochraňuj
8. I7 – Rakovského vinohrady
9. I8 – Lesy Inoveckého pohoria
10. I9a – Poľovná zver v Sochoni. I9b – Spoznávajme lesné dreviny

SMER
K INFORMAČNEJ TABUĽI „19"

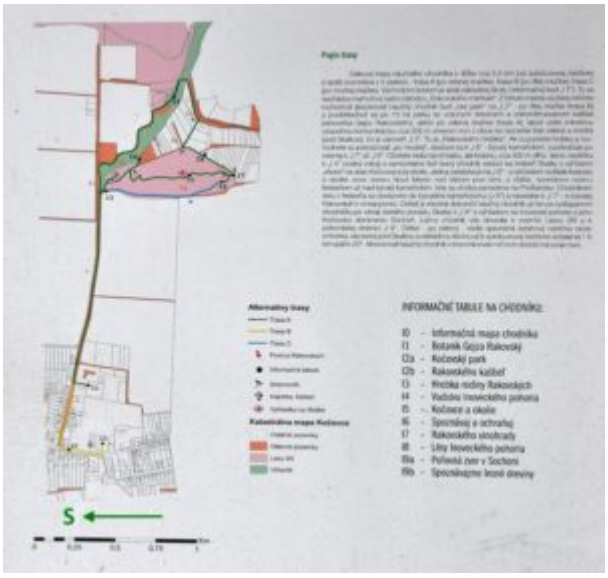

INFORMAČNÉ TABUĽE NA CHODNÍKU:
0 - Informačná mapa chodníka
I - Botanik Gejza Rakovský
Ia - Kočovský park
Ib - Rakovského kaštieľ
I - Hrobka rodiny Rakovských
II - Vodáreň Inovského pohoria
II - Kočovce a okolie
III - Spoznávaj a ochraňuj
IV - Rakovského vinohrady
III - Ulity Inovského pohoria
IIIa - Poľovná zver v Sochoni
IIIb - Spoznávame lesné dreviny
S

